

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa A. Z. i P. Z.

przeciwko M. H. i R. H.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 stycznia 2010 r.,

zażalenia powodów na postanowienie o kosztach zawarte

w wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 17 września 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K.e, wyrokiem z dnia 17 września 2009 r. w sprawie z powództwa A. Z. i P. Z. przeciwko M. H. i R. H. o ustalenie, po rozpoznaniu apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 września 2008 r., IV C-upr (...): w pkt 1. oddalił apelację i zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w pkt 2. przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. na rzecz biegłej E. H. kwotę 1169,22 zł tytułem wynagrodzenia za opinię, w pkt 3. nakazał ściągnąć na

rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. solidarnie od powodów kwotę 1169,22 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądając od przegrywających – powodów, których apelacja została oddalona, zwrot kosztów zastępstwa adwokackiego pozwanych w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 600 zł określonej na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oraz nakazując zwrot kosztów postępowania odwoławczego opiewających na wynagrodzenie za sporządzenie opinii uzupełniającej przez biegłą wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Powodowie zaskarżyli zawarte w powyższym wyroku postanowienie w przedmiocie obciążenia powodów kosztami postępowania, tj. rozstrzygnięcie zawarte w pkt 1 i 3 wyroku, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie istotnych przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj.: – art. 98 § 1 k.p.c., art. 102 k.p.c. oraz art. 103 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż: powodowie powinni ponieść koszty dwóch opinii biegłego sporządzonych w niniejszej sprawie, podczas gdy koszty tylko jednej opinii mogą być uznane za niezbędne do celowego dochodzenia swoich praw przez stronę pozwaną, natomiast wynagrodzenie biegłej przekraczające koszty sporządzenia jednej opinii wynikają wyłącznie z nieprawidłowego wniosku dowodowego złożonego przez pozwane, który to dowód słusznie został przez Sąd II instancji uznany za nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy, w tej sytuacji koszty sporządzenia kolejnej opinii w sprawie powinny obciążać wyłącznie pozwane, które swoim wnioskiem dowodowym wywołały konieczność dopuszczenia przez Sąd II instancji z urzędu dowodu z kolejnej opinii biegłej; powodowie powinni ponieść koszty postępowania apelacyjnego w całości tj. zarówno koszty sądowe jak i koszty zastępstwa procesowego pozwanych, podczas gdy analogicznie w tym zakresie, Sąd II instancji powinien wziąć pod uwagę okoliczność, iż zarzuty apelacji powodów okazały się częściowo uzasadnione, Sąd II instancji uznał bowiem, iż sporządzona na wniosek pozwanych opinia biegłej, nie może stanowić podstawy rozstrzygnięcia

w niniejszej sprawie. Nadto, gdyby pozwane złożyły prawidłowy wniosek dowodowy przed Sądem pierwszej instancji nie byłoby konieczności wszczynania przez powodów postępowania apelacyjnego i ponoszenia jego kosztów;

- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. – przez nienależyte wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia Sądu II instancji w zakresie kosztów postępowania.

Zarzucając powyższe, skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia przez obciążenie pozwanych kosztami sporządzenia drugiej opinii biegłej sądowej, stosunkowe rozdzielanie wpisu sądowego od apelacji i zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów solidarnie zwrotu połowy wpisu od apelacji, wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów solidarnie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powołany przepis ustanawia dwie zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu, tj. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę orzekania o zwrocie kosztów niezbędnych i celowych. Najogólniej rzecz ujmując za przegrywającego uznaje się powoda, którego żądanie nie zostało uwzględnione, lub pozwanego, którego obrona okazała się nieskuteczna. Dla oceny, która ze stron przegrała sprawę nie ma znaczenia to, z czyjej inicjatywy postępowanie zostało wszczęte w drugiej instancji. Z kolei o tym, w jakim stopniu strona wygrała lub przegrała sprawę decyduje rezultat przeprowadzonego porównania roszczeń dochodzonych z roszczeniami ostatecznie uwzględnionymi, przy czym porównania tego dokonuje się mając na względzie ostateczny wynik procesu, nie zaś rozstrzygnięcia w poszczególnych instancjach. Żadnego znaczenia, dla oceny stopnia w jakim strona wygrała lub przegrała sprawę, nie ma natomiast to, czy sąd rozstrzygając sprawę podzielił argumentację prawną przedstawioną przez stronę

oraz czy uwzględnił, a jeśli tak to w jakim zakresie, podniesione przez stronę zarzuty. Jeżeli natomiast strona nie wygrała sprawy w całości, bowiem sąd tylko częściowo uwzględnił jej żądania, wówczas sąd koszty wzajemnie znosi lub stosunkowo rozdziela (art. 100 zd. 1 k.p.c.).

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Z przytoczonego przepisu jednoznacznie wynika, że koszty sądowe, które obejmują opłaty i wydatki, a w tym wynagrodzenie i zwrot kosztów poniesionych przez biegłych (art. 2 ust. 1, art. 5 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c.), z mocy ustawy mają charakter kosztów niezbędnych i celowych, a zatem w wypadku ich poniesienia podlegają zwrotowi.

W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji w całości oddalił powództwo, zaś Sąd drugiej instancji również w całości oddalił apelację wniesioną przez powodów, a zatem to powodowie są stroną, która w całości przegrała sprawę i jak zostało to już wyjaśnione, żadnego znaczenia w tym zakresie nie ma fakt, że sąd uwzględnił część zarzutów podniesionych przez powodów w apelacji. Istotne jest ostateczne rozstrzygnięcie sprawy to, że powództwo w całości zostało oddalone. Trafnie zatem Sąd drugiej instancji w całości obciążył powodów poniesionymi w sprawie kosztami. Wbrew stanowisku skarżących, sąd w tej sytuacji nie mógł kosztów sądowych na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. wzajemnie znieść lub stosunkowo rozdzielić.

Nieporozumieniem jest zarzut skarżących sprowadzający się do twierdzenia, że koszty sporządzenia kolejnej opinii przez biegłego (zbędnej w ocenie skarżących), które obejmują wynagrodzenie i zwrot kosztów poniesionych przez biegłego nie stanowią kosztów niezbędnych i celowych w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. Taki charakter tych kosztów wynika wprost z art. 98 § 3 k.p.c. Na marginesie tylko należy podnieść, że czym innym jest ocena niezbędności poniesionych

kosztów, a czym innym ocena, czy w konkretnym wypadku zachodzi potrzeba przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, czy też jakiegokolwiek innego dowodu. Ta ostatnia ocena należy do sądu, który przeprowadza ją na etapie badania zasadności wniosku dowodowego. Chodzi w szczególności o to, czy zgłoszony dowód jest przydatny dla wykazania istotnych dla sprawy okoliczności, czy możliwe jest jego przeprowadzenie (pod względem prawnym i faktycznym) i czy dowód nie został powołany jedynie dla zwłoki. Dowód, który został dopuszczony, a zatem uznany za przydatny może następnie, po jego przeprowadzeniu, zostać negatywnie oceniony z punktu widzenia jego mocy dowodowej, a w konsekwencji uznany za nieprzydatny dla ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Za nietrafny należy również uznać zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. bowiem uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia o kosztach postępowania spełnia wymogi wskazane w tym przepisie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji.